

Arutelu „Räägime Siurust. Mänguväljakud“ lühikokkuvõte

6. aprill kell 17–18.30 Tartu loodusmaja saalis.

Osales u 30 huvilist.

- Sissejuhatuse tegi ja arutelu juhtis Siuru juht **Aavo Kokk**.
- Tartu Linnaraamatukogu laste- ja noorteosakonna juhataja **Anu Amor-Narits** rääkis, millised võimalusi mänguks pakub praegu linnaraamatukogu lasteosakond. Linnaraamatukogu direktor **Kristina Pai** ja asedirektor **Ülo Treikelder** tutvustasid raamatukogu tulevikuplaane Siurus.
- Tartu linnavalitsuse ruumiloome osakonna maastikuarhitekt **Kristin Leis** rääkis, milline hakkab olema Kaubamaja mänguväljak Uueturu pargis, milline tuleb ajutine mänguala Poe tänava juures pargis ning millised on head mänguväljakud ja kuidas lapsed ise oma mänguruumi kujundavad.
- Maastikuarhitektuuribüroo Kino arhitekt **Kristjan Talistu** tutvustas Siuru juurde kavandatava mängutänava kontseptsiooni.

Praegune Tartu linnaraamatukogu

Raamatukogu pole ainult raamatute laenutamise koht, mäng on oluline osa. Peamine eesmärk on, et laps ja raamatud saaksid kokku. Mäng aitab raamatukogu väikesele inimesele atraktiivseks muuta. Oluline on põhimõte on, et raamatukogus ei ole mitte mängunurgad, vaid lugemisnurgad, et seal oleks mõnus ja hubane aega veeta. Praegu tehakse raamatukogus jututunde, on hea koostöö lasteaedadega. Kui laps jututunni ära kuulab, saab pärast mängida. On erinevaid programme ka koolilastele. Kõik baseerub raamatul. Maja jääb neil üritustel tihti kitsaks, kuna rahvast käib palju. Eelmisel aastal lasteosakonnas 6000–7000 inimest (ei hõlma harukogusid), tehti üle 90 ürituse ja teematunni. Eemisel aastal oli 27 nukuetendust, raamatutunde üle 60, lasteaiaaunde üle 60, lisaks koolivaheajaprogrammid, kirjanikega kohtumised, ettelugemisvõistlused, kirjanduse tundmise võistlused jmt. Raamatukogus on ka arvutid ja telekad arvutimängidega, kuid ruumi selleks on vähe. Hetkel on noorte osas olukord kõige kehvem, noortele ei ole kohta. Väikelapsed ja esimene kooliaste tunnevad end hästi, sealt edasi on olukord kriitiline. Pole füüsilist ruumi, kus noortel olla ja oma asju teha.

Raamatukogu laste- ja noortealad Siurus

Ülim eesmärk on tuua lapsed lugemise ja raamatute juurde. Plaan on Siurus luua keskkond, kus peamine on raamat. Siurus on erinevatel vanuserühmadele eraldi alad.

Lastesakonna sissepääs on mänguline. Seal on "koobastik", kuhu saab pugeda ja omaette olla. On palju lapsi, kes tahavad eralduda, ei taha olla karjas koos. Nt praeguses lasteosakonnas on lemmik n-ö diivanitagune koht. Lasteosakonnal on kolmandal korrusel väliterrass, millest suur osa on vihm eest kaitstnud. Seal on ka peenrakastid, õpetatakse taimi kasvatama. Kuidas see seotakse lugemisega, on veel arutlusel. See ei ole ainult lasteosakonna käsutuses. Lasteosakonnas on väikelastele keskel n-ö süvistatud ala, kus vanem istub juures ja saab lapsel turvaliselt silma peal hoida.

Noortekeskused küsisid noortelt, et mida nad ootavad Siuru noortealal. Eeldati, et soovitakse omaette olla. Aga üllatuslikult sooviti päris sageli, et täiskasvanud saaksid lähedal olla, et oleksid turvakaamerad jne. Seetõttu tuleb noorteala veel põhjalikumalt läbi mõelda.

Siurus on veel lastele ja noortele väike meisterdamistuba, muinasjutu- ja teatrituba (väike lasteteater, kus saab teatrit mängida – on valgus ja eesriie, et tekitada teatritunnet), torn vetruva võrguga, konsoolimängude ruum, videostudio, noorteala vedelemistsoon jmt.

Küsimused ja kommentaarid:

- Oma toidu ja joogiga võib ka tulla. Nii nagu ka praegu tohib raamatukokku tulla.
- Igaüks võib sisse astuda, laenutamiseks pead olema laenutaja.
- Kas lemmiklooma tohib kaasa võtta? – Jah, me ei näe ette ühtegi täiendavat piirangut.
- Raamatukogu vajab uut tüüpi inimest – korrapidajat (mitte turvameest).

Kaubamaja mänguväljak Uueturu pargis

Kõik suuremad mänguelemendid kolivad Uueturu parki: kiigeraamid, kauskarussell, ronila, künkad jmt. Praegused pöösad Uueturu pargis on oma elukaare ära elanud, sinna istutatakse uusi pöösaid, et blokeerida autoliiklus müra. Teedevõrgustik muutub pisut. Puhkekohti tuleb juurde. Rattaparkimiskohad nii suurtele kui väikestele. Valgustus tuleb mänguväljaku keskele, saab ka valguskette panna, et oleks hubane.

Ajakava: hange töövõtja leidmiseks on välja kuulutatud. Töövõtja korrastab mänguvahendid ja kolib need ümber. 23. aprillil on hanke tähtaeg, tõenäoliselt on väljak paigas augustis-septembris.

Küsimused:

- Kas piirded on piisavad, et lapsed liiklusesse ei jookse? – Seal on selline piire, kust läbi söösta ei saa. Lisaks on eraldi puhverala haljastuse näol (püsikud, pöösad, puud), edasi bussipeatused, jalakäijatee ja alles siis sõidutee. Nii et puhverala on piisavalt suur.
- Kuidas erineb suuruselt praegusest? - Ruumilt on ta väiksem, aga lisaks on Uueturu pargi haljastust, nt multširada, kus saab taimedega tutvust teha.
- Kas see väljak Uueturu pargis on ajutine? – See on püsiv lahendus, loodetavasti kümme aastat ikka peavad vahendid vastu. Siis saab edasi mõelda.

Ajutine mänguala Poe tn poolses pargiosas

Sel ajal, kui Kaubamaja mänguväljak on hoolduses, avatakse mai algsues ajutine mänguala Poe tänava ja Kūüni tänava vahelises pargiosas. Sinna tuleb minilinnak väikeste majakestega, tasakaalupakud, loovmänguala (liiv, lamapuit, lahtised osad), pakud, mille peal saavad lapsed turnida, kaalukiigid, erinevad rippumise ja kõõlumise elemendid, karussellid, piknikulauad, liulaskmise ja ronimise ala, erinevad kiigid jne. Sarnaseid ajutisi asju, mida nähti Autovabaduse puiesteel. Sillutisele tehakse mängulised mustrid, et saaks näiteks keksu mängida. On ka mängud suurematele – pinksilaud ja korvapllirõngas. Mängualale jääb murukate, mänguelementide juurde pannakse osaliselt multš, mõnesse kohta kummimatid. Kasutusele võetakse ka neid puid, mis Siuru platsilt maha võetakse.

Kolahoov

See ei tule Siuru juurde, vaid avatakse ka sel aastal ERMi juures. See on vaba mängu ruum, kus lapsed saavad ise oma mängu juhtida, ise tööriistu kasutada, ise luua. Kolahoov on koht, kus täiskasvanu ei ole lubatud. See on 6-16aastastele. Alal on koolitatud mängutoetajad, kes annavad tööriistu välja ja aitavad riske hinnata. On ka ala, kus saavad lapsevanemad lähedal olla ja oodata last. Kolahoov toetab laste ja noorte arengut. Eluterved risked teevad julgeks ja iseseisvaks. Kõikidel mängualadel võiks olla lahtisi osakesi.

Mängutänav Siuru juures

Kuigi see on puhas ja standartiseeritud, laseb ka see väljak lastel ise otsustada ja mängu juhtida. Mängutänav tuleb ajaloolisele Kauba tn sihile, mis jääb Küüni tn ja Vabaduse pst vahele. Mõtteliselt on jagatud tsoonideks, aga need tsoonid ei ole konkreetselt piiritletud.

Küüni tn poolt sisenedes on väikelastele mõeldud mänguala. Edasi liikides on vaheala, kus on natuke suurematele ning lõppu jääb hilisteismelistele mängu- ja olemiseala, kus aega veeta, aga saab ka turnida. Piirid puuduvad, kõik tsoonid sulanduvad kokku. Kõik saavad mängida igal pool vastavalt oma võimetele ja soovidele.

Küüni tn poolt sisenedes on poolkaares ringkiik, kus on neli erinevat kiigeistet ja ripuvad köied, kus saab rippuda ja turnida. Kiiged pigem väikelastele. On ka üks seline kiik, kus saab vanem koos lapsega kiikuda. Edasi liikudes on suur ronimismaja, mis on kuubikutest kokku laotud, kust saab liutoru mööda alla lasta. Esimene korrus on väikelastele, kõrgemale minnes on rohkem oskust ja jõudu vaja. Liikumine on tornis sees, väljapool ei saa ronida. Edasi on väiksem liumägi, mis on paigutatud künka peale. Olemasolev puu on integreeritud mänguväljakusse sisse. Edasi klassikaline karussell, batuut, klassikalised kiiged, kus saavad suuremad lapsed kiikuda. On ka kiik liikumispuudega lastele. Veemänguala, kus on pumbad, lüüsid jmt. Edasi ühine terrassiala, kus saab nt lasteaia lõpuüritust teha või spontaanselt rahvatantsu tantsida. Mängutänav lõpeb võrgumaailmaga ja jõuab välja Vabaduse puisteeni.

On erilahendusega mängivahendeid (kuubikud, tornid, kaared), kus lapsed saavad läbi pugeda.

Mänguväljaku ühes küljes jookseb 30 cm sügavune nõva, millel on ka funktsioon – see juhib Toomemäelt alla tulevat sajuvett Vabaduse puisteele ja jõkke. Pisikesed purded üle nõva. Toob Kauba tn ajaloolist hõngu esile.

Mängutänav on ääristatud pinkide ja hekiriviga. Tulevad ka raamatukapid, mõte tuli sellest, et pargis oli kunagi pargiraamatukogu.

Küsimusi:

- Kas tõuksiga saab läbi kihutada? – Seal on kõrguste vahe, kus võetakse hoogu maha. Kummikate on ka tõuksile ebamugav.
- Kuidas hooldus tagatakse? – Nagu kõikide muude asjadega. Iga asja tuleb vähemalt kora aastas hooldada ja jooksvalt puhastada.
- Kas tornis suvel palavaks ei lähe, kuna on osaliselt klaasist? – Ei lähe, võrgud lasevad tuult läbi.
- Kuidas peab vandalismile vastu? – Kesklinnas on kindlasti vähem selliseid asju, nt kaubamaja mänguväljak on hästi püsinud.
- Kas on ka seljatugedega pinke? – Jah.
- Kas munakivid tulevad ajaloolise Kauba tänava alt? – Ei oska täpselt öelda, aga üldiselt on munakive ladudes piisavalt.
- Vihmavee jooksmine? – Jookseb mööda nõva, aga lõpus on mahuti, mis peaks suure voolu kaasa võtma. Veevärgi soovitus on lahendada tulvavesi mööda pinda, mitte torudes.
- Olemasolevate puude juurestik, kas on moodus, et need läbi ei kasvaks? – Kogu mängutänav pind on olemasolevast maapinnast kõrgemal. Maa sisse ei kaeva, kuna meil on palju puid ja soov on neid maksimaalselt säilitada.